

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

Beste rozenvrienden,

Een uitzonderlijke zomer is achter de rug. Het was erg lang heel erg warm. We zochten koele plaatsen op, binnen en buiten. En met COVID-19 was onze bewegingsvrijheid sterk beperkt en we moeten in een bubbeltje blijven met die enkele familieleden waarmee we nauw contact bewaren. Gelukkig hebben we onze tuin, of heeft toch bijna ieder lid er één. Zo konden we zien hoe de rozen floreerden. Ze hadden haast geen last van hitte en droogte. Toch niet in mijn tuin, waar ik een goede laag mulch tussen de struiken had gelegd. Daar waar we vroeger kozen voor een laag mulch om de niet gewenste planten binnen de perken te houden, vinden we nu dat die laag ook bescherming biedt tegen uitdroging van de grond. Sommige van mijn rozenstruiken zijn begonnen aan een derde bloeiperiode. Natuurlijk hebben ze daarvoor veel zon nodig.

We kijken ernaar uit om elkaar weer te zien. Daarom organiseren we op zondag 13 september 's namiddags een tuinbezoek bij Gust en Blanche. Hierover verneem je meer via e-mail of met een aparte brief.

Andere jaren is de zomerse nieuwsbrief goed gespijsd door de resultaten van de recente rozenkeuringen. Veel keuringen werden uitgesteld tot 2021 omdat het onmogelijk was om een internationale jury samen te brengen. In Kortrijk werd de keuring gedaan door de vaste keuringscommissie. Hierover werd door Dirk Vandromme een verslag gemaakt. Twee bijdragen over rozenkweek versterken deze nieuwsbrief: 'Weer terug naar rozen op eigen wortel?' van Ien Hempenius en een interview van Andreas Barlage met de Jens Krüger en Thomas Proll. We herinneren ons Klaus-Jürgen Strobel, Jens en Thomas van onze reis van vorig jaar naar Duitsland. Jens begeleidde ons een halve dag door het bedrijf Tantau en toonde ons hun proefvelden en Thomas was gedurende een halve dag onze gids bij Kordes en Klaus-Jürgen heeft ons veel geleerd over rozen in Pinneberg. Dit interview verscheen in het Rosenjahrbuch 2019 van de Duitse Rozenvereniging en hebben we in twee delen gesplitst. Het vervolg verschijnt in de nieuwsbrief van november-december.

Ik wens je veel leesplezier.

Jos

Weer terug naar rozen op eigen wortel?

De meeste rozen die u bij rozenkwekers en tuincentra koopt, zijn geoculeerd op andere, van oorsprong wilde rozen. Waarom deze methode is ontstaan, maar vooral waarom deze manier van vermeerderen mogelijk de langste tijd heeft gehad, vertelde Klaus-Jürgen Strobel al in het Jahrbuch 2006 van onze Duitse zustervereniging. Om de huidige stand van zaken te weten te komen, nam ik contact met hem op en dat bleek een schot in de roos te zijn. Het onderwerp is zeer actueel en Strobel schreef er afgelopen winter nog over in het tijdschrift van de Duitse boomkwekers en in het Jaarboek 2019 van de Duitse rozenvereniging. Hij antwoordde zeer positief op mijn verzoek zijn teksten te mogen gebruiken voor het Rozenbulletin om ook u over deze interessante ontwikkelingen te kunnen informeren.*

'Bonica op eigen wortel. (Foto via K-J. Strobel)

Voor de veredelaars is het kweken van heesterrozen op eigen wortel al niets nieuws meer, maar het kunnen aanbieden van goede grootbloemige rozen op eigen wortel is nog een grote uitdaging. Toch is hierbij de toekomst ook al begonnen, laat Strobel weten. Tijdens zijn werkzame leven verkocht hij Meillandrozen in Duitsland. Hij testte al deze rozen echter uitvoerig onder de Duitse omstandigheden voor hij ze op de markt bracht en is nog altijd zeer geïnteresseerd in nieuwe ontwikkelingen. Als jonge man liep hij geruime tijd stage bij Meilland in Zuid-Frankrijk

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

Eeuwenlang waren er alleen rozen op eigen wortel

Rozen op eigen wortel nog in pot in Holstein (foto via K-J. Strobel)

Vanaf de tijd dat mensen zich actief met rozen gingen bezighouden, ging het om rozen die 'gewoon' op hun eigen wortels groeiden. Dat was zo bij de Romeinen, die al aan het begin van onze jaartelling rozenvelden aanlegden, maar ook in de kloostertuinen van de Middeleeuwen. De vermeerdering van rozen gebeurde vegetatief door het afsnijden van worteluitlopers en door het nemen van stekken. In beide gevallen verkreeg men daardoor precies dezelfde rozen als de roos waar de delen van werden genomen. Daarnaast werden rozen gezaaid, maar daarbij ontstaan niet allemaal precies dezelfde zaailingen. Denk aan de verschillend uitzijende kinderen van een ouderpaar. Uit de zaailingen koos men mooie (nieuwe!) rozen en die ging men vegetatief vermeerderen. Het 'veredelen' door enten was

iets wat de Romeinen wel kenden maar alleen toepasten bij de teelt van fruitbomen. Dat ging nog heel lang zo door. Strobel noemt C. Nickels** die nog in 1845 uitgebreid beschrijft hoe de vermeerdering van rozen op eigen wortel – vegetatief - gaat. Hij vermeldt het veredelen alleen voor stamrozen. In ons Nederlandse boek *De rozenteelt* van W.C. Spoor uit 1858 wordt oculeren echter al uitvoerig beschreven en als gangbare methode behandeld.

Waarom werd overgegaan naar het oculeren?

De vraag rijst waarom rozenkwekers in de tweede helft van de 19^e eeuw overgegaan zijn naar de methode van oculeren. Strobel geeft als antwoord 'de mode' en dat woord werd ook al door Spoor genoemd. Waarom? In de 19^e eeuw kwamen de grootbloemige rozen in zwang waarvan we R. 'La France' (1867) van Guillot meestal de eerste theehybride noemen. Zulke rozen werden immens populair. Hun elegante knoppen, hun grote bloemen en hun geschiktheid als snijroos maakten ze enorm geliefd. Dit type rozen dat doorgekweekt was uit de remontanthybriden, bleek echter niet altijd meer in staat te zijn om mooie, stevige struiken te vormen voor in de tuin. Als gevolg daarvan ontstond het idee om deze rozen door oculeren te vermeerderen en

Klimrozen op eigen wortel nog in potten (foto via K-J. Strobel)

dat werd een groot succes. De zeer grootbloemige roos 'Mme. Caroline Testout' (1890) van Pernet-Ducher is een succesroos geworden door het oculeren. Mogelijk vanwege het succes van geoculeerde grootbloemige rozen gingen vermeerderaars zo ongeveer tussen 1890 en 1910 alle groepen van rozen door oculeren vermeerderen en de rozen op eigen wortel raakten helemaal op de achtergrond. In die tijd zocht men wilde rozen, in onze streken doorgaans hondsrozen, die geschikt waren om als onderstam gebruikt te worden, in de bossen en bosranden.

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

Tegenwoordig worden ze door kwekers of gespecialiseerde bedrijven gezaaid. Maar wat is er inmiddels aan de hand? Vermeerdering door oculeren vraagt meer handwerk dan zaaien of stekken en is daarom vanwege de tegenwoordige loonkosten duurder dan het kweken van rozen op eigen wortel. Oculeren kan men (nog?) niet door machines of robots laten doen en het is ook niet meer overal op de wereld mogelijk om voor dit werk geschikt personeel te vinden. Het simpele gevolg is dat het kweken van rozen op eigen wortel weer aan het terugkomen is. Dat is echter nog niet voor alle groepen rozen een even geschikte methode.

Eerst kwamen er gestekte potroosjes

Rond 1975 zochten sierplantenkwekers naar nieuwe plantensoorten die geschikt waren voor de potplantencultuur. Uit Scandinavië kwamen al snel de lage trosrozen 'Muttertag' en 'Vatertag' in pot. Die werden razend populair doordat ze al in bloei konden worden aangeboden (kas) op de data van deze 'feestdagen'. Hierdoor aangespoord werden door Strobel in Duitsland dwergroosjes van Meilland getest. Op één van de testbedrijven maakte men 'zo maar' wat stekjes die in pot prima bleken op te groeien. Hier was een gat in de markt gevonden. Meilland bracht gestekte dwergroosjes op de markt onder de groepsnaam Meillandinarozen. De methode werd verder ontwikkeld en verfijnd door o.a. het Nederlandse rozenbedrijf De Ruiters en het Deense Poulsen met als resultaat dat men van een stekje al binnen 12 weken een potroos in bloei kon aanbieden. Vele miljoenen kleine potroosjes (potten van 10-12 cm) werden in heel Europa verkocht. Bij het selecteren van deze rozen ging het alleen om hun geschiktheid als potroos en als kamerplant. Het was toeval als zo'n roosje ook geschikt was voor de tuin.

De genen van een roos bepalen of deze op eigen wortel goed of minder goed presteert

*Grootbloemige Meillandrozen op het testveld in Holstein
(foto via K-J. Strobel)*

In dezelfde tijd werd het onderhoud van rozen in het openbaar groen een financieel probleem. Onkruid wieden tussen rozen, snoeien en het afsteken van wilde uitlopers werd te duur. Rozenkwekers gingen daarom spreidende lage heesterrozen en ook trosrozen op eigen wortel testen. Op eigen wortel en geoculeerd bleken ze in heel veel gevallen in het eerste jaar niet voor elkaar onder te doen. Tot veler verrassing toonden de rozen op eigen wortel in het tweede jaar wel verschillen. Sommige werden binnen zes maanden geweldige struiken, terwijl andere juist laag bleven. Bij een deel was er geen verschil te zien. Nadere bestudering bevestigde de volgende conclusies: zwak groeiende rozen worden door de tegenwoordig meest gebruikte onderstammen gestimuleerd om beter te groeien, terwijl krachtig groeiende rozen door de veredeling enigszins

worden afgeremd. De veredeling heeft een egaliserende werking op de prestaties. Strobel noemt echter als voornaamste conclusie van deze testen: **of een roos op eigen wortel een mooie, compacte en bossige struik wordt en blijft, zal altijd worden bepaald door haar genetische eigenschappen.** Dit geldt ook voor de rozen op eigen wortel die ontstaan zijn door het afnemen van worteluitlopers of door meristeemvermeerdering (weefselkweek). Bij de selectie van rozen op eigen wortel is de eigenschap om van onderaf een bossige, compacte struik te vormen die ook bossig en compact blijft, heel belangrijk. In principe kan men elk rozenstekje weliswaar laten wortelen, maar ze zullen niet allemaal een mooi uitgroeiende struik vormen die in de volle grond gedijt en men zal niet van alle variëteiten steeds nieuwe uitlopers vanaf de bodem zien komen.

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

Specialisaties in de teelt van rozen op eigen wortel

In het algemeen zijn volgende rozen wel geschikt om op eigen wortel te kweken: de lage heesterrozen, de trosrozen als zij genetisch verwant zijn aan de lage heesterrozen, de meeste hogere heesterrozen en de historische rozen, veel klimrozen en tenslotte de dwergroosjes als zij in pot of op terras of balkon worden gehouden. Hiervan zijn er al heel wat op eigen wortel in de handel. In die handel is inmiddels voor de meest gevraagde rozen een specialisatie ontstaan. Er zijn nu bedrijven die alleen maar rozenstekken maken en laten bewortelen in potten. Zij verkopen deze baby's aan bedrijven die ze opkweken en verkopen aan tuincentra en andere grote klanten. Strobel waarschuwt voor het gevaar dat deze rozen op eigen wortel als te jonge planten goedkoop worden aangeboden. Dan kan er zoveel uitval zijn dat men al snel gaat zeggen dat die wortelechte rozen niet goed zijn. Tegenwoordig worden nieuwe rozen op eigen wortel van Meilland in Duitsland getest op de velden van de firma Rosarie in de buurt van Uetersen. Gestekte, bewortelde rozen worden in maart in het open veld geplant en in de herfst weer opgeplant in potten. Het Deense rozenbedrijf Poulsen verkoopt zijn Duitse licentienemers jonge rozen op eigen wortel die in Nederland in gespecialiseerde bedrijven gestekt zijn en waar ze beworteld zijn. En dit zijn dan nog maar enkele voorbeelden van de moderne rozenhandel.

Grootbloemige Kordesrozen *R. KORvesumi*[®] in Californië.
foto: Thomas Proll

Grootbloemige rozen niet altijd geschikt om op eigen wortel te kweken

Goede groei en bloei van *R. KORroleotu*[®] in Californië. foto: Thomas Proll

Bij de grootbloemige rozen is het minder eenvoudig. Men kan niet zomaar voor de hele groep zeggen dat zij geschikt zijn voor het vermeerderen op eigen wortels. De grootbloemige rozen, vooral de 'klassieke' theehybriden, die in de 19^e en 20ste eeuw zijn ontstaan, missen doorgaans de eigenschap om vanuit de basis mooie, nieuwe scheuten te maken en vormen dan geen mooie struiken en ook niet altijd sterke struiken. Daarom was het immers dat men deze groep indertijd op grote schaal ging oculeren! Deze grootbloemige rozen zijn zeer complexe hybriden en ergens in hun gecompliceerde genenpakket wordt bepaald hoe hun groeiwijze zal zijn. Door die complexiteit is dat een zaak van heel veel kijken, selecteren, testen en het bestuderen van de afkomst. Thomas Proll, hoofdveredelaar tuinrozen van de firma Kordes in Holstein, bevestigt dit en benadrukt dat men voor grootbloemige rozen beslist geen algemene uitspraken kan doen en dat men echt elke grootbloemige variëteit moet testen hoe deze op eigen wortel presteert. (Ik moet bij dit alles ook denken aan de methode van genselectie waarover Peter Cox ons na de Alg. Ledenvergadering van de NRV van 2020 vertelde). Naast het testen van bestaande grootbloemige rozen proberen veredelaars ook

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

om bij het kweken van nieuwe grootbloemige rozen op eigen wortel als tussenstap gebruik te maken van trosrozen of heesterrozen die een betere vorm en robuustheid hebben. Om de bladgezondheid van de grootbloemige rozen te verbeteren hadden zij daar al naar teruggegrepen. Momenteel worden heel wat grootbloemige rozen door veredelaars en kwekers zowel geoculeerd als op eigen wortel parallel jarenlang getest om tot mooie, sterke en goed gevormde struiken te komen. Verschillende veredelaars hebben er al mooie voorbeelden van maar omdat ze in Europa nog niet op grote schaal worden aangeboden, wil ik hiervan geen namen noemen. In de USA worden al langer heel veel rozen op eigen wortel getest, vermeerderd en verkocht, ook grootbloemige. De agenten van Kordes en Meilland in de USA testen ook grootbloemige rozen op eigen wortels op proefvelden in het heetste en droogste gedeelte van Californië. Die omstandigheden zijn beslist anders dan die in de meeste Europese tuinen, zodat men de Amerikaanse testresultaten hier niet kan overnemen. Proll verklaarde dat hij door verschillende ook bij ons bekende grootbloemige rozen zeer verrast was op die zware testvelden, zowel positief als negatief. Ik ben benieuwd welke wij in de komende jaren te zien krijgen.

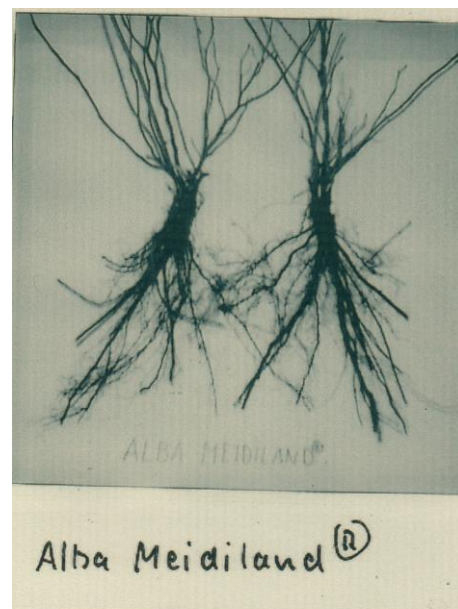
De winterhardheid van rozen op eigen wortel

In het begin van de terugkeer naar het kweken van rozen op eigen wortel kwam van gebruikers de vraag of rozen op eigen wortel wel voldoende winterhard waren. En dit terwijl men in de begintijd van het oculeren waarschijnlijk de omgekeerde vraag stelde. Strobel schrijft dat hij op zijn proefveld van rozen op eigen wortel in Pinneberg bij Hamburg in 20 jaren geen uitval heeft gezien bij vorst zonder sneeuw tot - 26 °C. Zelfs toen een keer de bovengrondse delen helemaal waren bevroren, kwamen er bij de rozen op eigen wortel 'gewoon' nieuwe bodemuitlopers. Dat rozen op eigen wortel sterk zijn, is door de eeuwen heen bewezen door het voortbestaan van wilde en historische rozen. Nog een voordeel bij het onderhoud is dat rozen op eigen wortel voor de winter niet aangeheveld hoeven te worden.

Na vorst van - 20° C liep deze roos op eigen wortel goed uit. foto: via K.J. Strobel

Op eigen wortel in pot of in de volle grond?

Veel rozen worden tegenwoordig in pot aangeboden, ook als ze voorbestemd zijn om in de volle grond te worden geplant. Als u een roos in een pot koopt, kunt u die roos in principe meteen planten maar let op: als u een wortelechte roos in een pot koopt of krijgt, is dat niet zonder meer een garantie dat deze roos op eigen wortel geschikt is voor de 'stress' van de volle grond, waarschuwt Proll. In een pot krijgen ze vaak hele fijne wortels. Dat is goed. Hebben ze die nog niet, laat de roos dan nog een paar weken in de pot maar let op dat de kluit niet uitdroogt. Haal de kluit voorzichtig uit de pot om de wortels niet te beschadigen. Als uw eigen grond zwaar is, meng dan wat lavameel en/of zand door de bestaande grond. Alle grond uit de pot in het plantgat mengen. Bij heel lichte (zand-)grond kunt u eventueel bentoniet door de grond in het plantgat mengen. Als u het op kunt brengen: houd uw nieuwe aankoop dan in de pot tot in november als de roos in rust is gekomen en plant de roos dan pas in de volle grond. Spoel in dat geval de grond om de wortels er helemaal af, snoei de wortels een beetje en plant de roos alsof u die als kale wortelroos hebt ontvangen. Trap of druk de grond niet té hard aan om de fijnere wortels niet te beschadigen en om wat lucht in het

Wortels van een roos uit de Meillandagroep foto: via K.J. Strobel

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

plantgat te houden. Verzorg uw nieuwe roos in het begin goed en geef zo nodig water. Geef geen mest bij het planten en in het eerste jaar.

Nog een zijsprongetje: onderzoek in Genève liet zien dat de wortelvorming voor elke rozenvariëteit specifiek is. Kenners zouden rozen op eigen wortel daaraan kunnen herkennen. Dat men hiermee zou kunnen selecteren op rozen die meer of minder last hebben van bodemmoehed is nog niet onderzocht. Rozen ontstaan door stekken, meristeemvermeerdering of het afnemen van worteluitlopers kunnen in het begin verschillen in grootte en hoogte laten zien maar die spelen later geen rol meer in de toepassing. Dan groeien ze even goed.

*Oculeren is een speciale manier van enten waarbij men een 'oog' van een tak afsnijdt, met een spaantje hout en in een T-vormige inkeping van de bast bij de wortelhals van een andere, meestal van oorsprong een wilde roos, schuift en vastmaakt. Het oog moet worden gesneden van een tak die nog jong is maar al wel gebloeid heeft.

** C. Nickels, *Cultur, Benennung und Beschreibung der Rosen*, 1845

Ien Hempenius

Rozenkeuring te Kortrijk in Coronaperiode

De 59ste internationale rozenkeuring 2020 te Kortrijk kon dit jaar echter niet doorgaan zoals normaal. De coronacrisis kon echter niet verhinderen dat de rozen in de proeftuin van het Park 't Hooghe te Kortrijk bloeiden en dat ze professioneel gekeurd werden.

De Permanente Werkgroep van de Rozentuin Kortrijk keurde eind juni de rozen ter compensatie van de internationale keuring die normaal doorgaat met externe groendeskundigen uit diverse landen en groendiensten. Zo konden de jaarlijkse medailles en de Gouden Roos Kortrijk toch toegekend worden.

Veel bezoek in de Rozentuin Kortrijk

De dagelijks beheerder van de Rozentuin te Kortrijk, de heer Gerdi Vandeveld, stelden vast dat er gedurende de Covid-periode heel wat meer geïnteresseerden de rozentuin bezochten. *'Tijdens de maanden mei, juni en juli waren er meer bezoekers in onze rozentuin dan normaal. Sommige bezoekers die in de directe buurt wonen, bevestigden zelfs dat het de eerste keer was dat ze de rozentuin en het park bezochten. Ze waren enorm verrast en enthousiast over de veelheid van bloemen en het aangename groene kader van het park 't Hooghe. Door de lock down was de naastliggende schoolcampus van de Vives-hogeschool echter gesloten waardoor er wel minder studenten kwamen wandelen, picknicken of fitnessen in het park', aldus de parkbeheerder Gerdi. De groene oase op de heuvel 't*

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

Hooghe te Kortrijk was tijdens de coronaperiode duidelijk een aantrekkingspool voor jong en oud, die gezonde en veilige verpozing zochten in deze goed onderhouden collectietuin. Niettegenstaande de droogte was de tuin optimaal genietbaar. In de loop van 2019-2020 werd het kasteelgebouw en de directe omgeving volledig gerestaureerd waardoor de toegankelijkheid van het park en de tuinen sterk verbeterde. Het provinciale park 't Hooghe is geheel het jaar gratis toegankelijk.

Passend tuinbeheer

Reeds meerdere jaren doet de parkbeheerder te Kortrijk proeven in de demotuinen met diverse soorten mulchlagen ter voorkoming van onkruid maar ook om de verdamping tegen te gaan. Zo zijn er testvakken met cocochips, vlasleem, stropellets en met containermulch. De resultaten zijn positief, zeker met de droogte van de laatste jaren. Het onderhoud van de rozentuin hanteert een hoge standaard. *'Het beheer van de rozentuin gebeurt met personeel van INAGRO en het parkgedeelte met de vijver is ten laste van de provinciale onderhoudsploeg van het Provinciaal Domein De Gavers te Harelbeke. Ook de afvoer van het groenafval gebeurt met de hulp van de groendienst van De Gavers. De eerste onderhoudsbeurt van de vele hagen gebeurt door een private tuinaannemer'*, aldus tuinbeheerder Gerdi. De begeleidende werkgroep van de rozentuin overweegt om in 2021 een deel van de rozen en vaste planten in de demotuin te Kortrijk te vernieuwen.

Internationale rozenkeuring aangepast door Corona

Gedurende 2 jaar worden de nieuwe rozeselecties te Kortrijk 5 keer nagezien en beoordeeld door een permanente jury onder supervisie van INAGRO. Deze permanente keuringen in de provinciale rozenproeftuin van Kasteel 't Hooghe konden normaal doorgaan tijdens de recente covidperiode. De permanente juryleden keuren namelijk individueel. Aangezien de internationale juryleden in groep samen komen voor een collectieve beoordeling was deze vorm van jureren dit jaar onmogelijk vanwege COVID-19. Die specifieke groepskeuring werd dit jaar dan op 25 juni overgenomen door de leden van de Werkgroep Rozentuin van INAGRO.

Ongunstige groeiomstandigheden voor de rozen

De jaarlijkse jurering gebeurt na beoordeling van de rozen op groeikracht, algemene ontwikkeling en bladvorming (30 %), op weerbaarheid tegen ziekten en ongunstige groeiomstandigheden (30 %), op bloeirijkdom, decoratieve waarde van de bloembot, de bloeiopvolging, de bloemvorm en de kleur (30 %) en uiteindelijk ook op de geur (10 %). Voor de keuring 2020 werden er in de proeftuin 87 nieuwe rozensoorten aangeboden en opgeplant afkomstig van zestien rozenveredelaars uit vijf Europese landen (België, Nederland, Denemarken, Duitsland en Frankrijk). Van de rozen in competitie waren er 59 volledig nieuwe rozensoorten en 28 rozen die maximaal 5 jaar in de handel verkrijgbaar waren. Door het wisselvallige weer met grote droogteperiodes die gepaard gingen met helse stortbuien was er veel klimaatschade toegebracht aan de rozensoorten. Dit betekende een zware doch realistische beproeving voor de nieuwe rozen. Toch manifesteerden er zich een aantal sterke rozen die terecht gouden of zilveren medailles wegkaapten.

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

Deze geselecteerde rozen getuigen dat ze in onze Vlaamse regio goed kunnen gedijen in publieke of private groenaanplantingen. De teelt en de juring in de proeftuin is de laatste decennia sterk gewijzigd. Bemesting, ziekte- en insectenbestrijding worden beperkt tot een minimum. Er wordt geteeld op ecologische basis waardoor enkel de sterkste rozen stand houden.

De Gouden Roos Kortrijk 2020 werd uiteindelijk toegekend aan de rode herbloeiende trosroos 'Nervia' (perk 90) van de veredelaar Viva International met 73,82 %.

Gouden medailles werden toegekend aan inzendingen van de veredelaars Kordes, Ruiters, Delbard, ILVO, Meilland en Viva International. De 4 zilveren medailles gingen naar rozen van de veredelaar Kordes. De best geurende rozen werden geselecteerd bij Delbard, Meilland en Viva International.

Rosa 'Nervia'

Tekst en foto's: Vandromme Dirk

K.H.Sint-Fiacre

Rozentuin Kortrijk – Doorniksesteenweg 218 – 8500 Kortrijk

Alles begint met het veredelen

Een dubbelinterview van Andreas Barlage met Jens Krüger en Thomas Proll.

Thomas Proll werd in 1967 geboren in Barnstedt, Holstein. Zijn tuinopleiding voltooide hij aan de Tuinbouwafdeling van de Universiteit van Hannover, waarna hij in 1996 bij Kordes zijn loopbaan in het veredelen van rozen begon. In 1998 deed hij er alle veredelings- en vermeerderingsactiviteiten, inbegrepen het stekken van miniatuurrozen. Sinds kort concentreert hij zich op de ontwikkeling van nieuwe tuinrozen. Alle nieuwe rozen van Kordes komen van zijn hand.

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

Jens Krüger is van het jaar 1972 en is uit Kiel afkomstig. Hij heeft ook een diepgaande opleiding in de tuinbouw gevolgd en is sinds 2005 verantwoordelijk voor de ontwikkeling van alle nieuwe rozensoorten van Tantau. Hij werd door Hans-Jürgen Evers en Christian Evers ingewijd in het veredelen. De eerste kruisingen van zijn hand zijn o.a. 'Wedding Piano', 'Soul', en 'Ozeana', die in 2011 op de markt gekomen zijn. Sindsdien zijn alle nieuwe rozen van Tantau door hem veredeld en geselecteerd.

Steeds meer nieuwe variëteiten van rozen verschijnen in de tuincentra en rozenbedrijven, veel meer dan van alle andere sierplanten. Is het nodig om steeds weer nieuwe rozen te ontwikkelen. Als je dit vraagt aan Jens Krüger, verantwoordelijke voor het veredelen bij Rosen Tantau, en Thomas Proll, verantwoordelijke voor het veredelen bij Kordes Rosen, is het antwoord eenduidig JA.

A.B.: Wat is het verschil tussen het huidige rozenassortiment en dit van 20 jaar geleden?

J.K.: Het totale assortiment is ruimer geworden en de grenzen tussen de verschillende gewasvormen en bloemvormen vervagen steeds meer. Het wordt steeds moeilijker om een onderscheid te maken tussen een perkroos en een heester of een heester en een klimroos. Een mooi voorbeeld is onze nieuwe heester 'Circle of Live' die als theehybride of als floribunda kan geklasseerd worden. Dichtgevulde bloemen met nostalgische vorm vinden we nu terug in alle rozenklassen, ook in de theehybriden. Onze 'Nostalgie®'-rozenlijn was het, aan onze weersomstandigheden aangepaste, antwoord op de Engelse Rozen van David Austin.

T.P.: Ja, de 'boom' van de Engelse Rozen heeft vanaf midden 1980 onze doelen wat betreft de bloemvorm zeker beïnvloed. Ons assortiment is sinds toen reeds voor 90 % vernieuwd. Dat is vooral omdat de bladgezondheid van oude variëteiten niet meer voldeed en door betere soorten vervangen werd. 'Aprikola' en 'Gebrüder Grimm' behoren intussen tot klassiekers.

A.B.: Zijn de veredelingsdoelen veranderd sinds jullie actief zijn in het bedrijf?

J.K.: Elke rozensoort moet ook goed groeien in pot. Dit principe geldt sinds 1989 in ons bedrijf. We merkten snel hoe belangrijk dit was voor de verkoop van rozen. Alle rozensoorten worden nu streng getest op hoe ze groeien in pot. Ze moeten er perfect uitzien, mooie struiken vormen en compact blijven. Dat is waarschijnlijk één van de redenen waarom 'Hansestadt Rostock' zo goed verkoopt. Rozen in pot worden in karren gestapeld en vervoerd. Het is prijsgunstiger als er meer potten op een kar gezet worden door gebruik te maken van verschillende niveaus. Rozen die te hoog opschieten liggen moeilijk in de handel. Toch is het spijtig dat sommige rozen net daarom niet op de markt verschijnen.

T.P.: Het is nu absoluut noodzakelijk dat rozen een goede tot zeer goede weerstand hebben tegen schimmelaantastingen. Toen ik dertig jaar geleden bij Kordes begon te werken was dit het hoofddoel. Ik ken niets anders. Ook de door Jens aangehaalde geschiktheid voor containerverkoop is nu een eis voor alle rozenklassen. Ook theehybriden en klimrozen moeten nu aangeboden worden als

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

Gebrueder Grimm 131002_1.mooie struiken en heel goed presenteren in pot. Onze klimroos 'Laguna' van het jaar 2004 groeit niet goed in pot, maar doet het bijzonder goed in de tuin. Eigenlijk heeft ze een beetje geluk gehad dat we toen nog niet zo streng op de groei in potten selecteerden. Het is één van de meest gegeerde rozen, maar misschien zouden we ze nu niet meer op de markt brengen.

A.B.: *Betekent dit dat de geschiktheid voor verkoop het belangrijkste is?*

T.P.: Dit gaat hand in hand met de wensen van de koper. Klanten zijn er stilaan aan gewoon om heel de zomer in potten bloeiende rozen te kopen in plaats van rozen met kale wortel in de herfst en de lente. Jonge beginnende tuinliefhebbers weten zelfs niet meer van het bestaan van blote wortelrozen en aarzelen om die 'halfdode' struiken in hun tuin te planten. Deze kennis van de tuincultuur verdwijnt snel. Bovendien beïnvloeden de steeds wisselende vormen van tuinarchitectuur het rozenassortiment. Uniforme beplanting van een rozenperk, zoals we kennen van de jaren 1970 en 1980, kunnen nauwelijks nog toegepast worden in de hedendaagse, meestal kleine, tuinen. Daar worden nu rozen geplant in kleine groepen in gemengde borders samen met vaste planten. Er ontstaan steeds meer 'lappendekentuinen' waarin dikwijls een enkel exemplaar van verschillende soorten planten staat. Daartussen moet een enkele rozenstruik overtuigen met haar mooie loof waarboven voortdurend schitterende bloemen uitsteken.

J.K.: Een andere wens van kopers is rozen in pot te houden als terrasplant. Het voordeel van rozen is dat ze niet beschermd moeten worden tegen vrieskou zoals veel terrasplanten en dat ze toch heel de zomer bloeien. Rozen die speciaal voor dit doel geselecteerd worden, zijn daarom erg in trek. Rozenliefhebbers nemen aan dat planten die bij aankoop er zeer mooi uitzien, ook zeer goede potplanten zijn.

Mijn collega's van de marketingdienst wensen meerdere soorten rozen van een bepaald type in verscheidene keuren. Daarmee houden we rekening bij de veredeling. Voorbeelden van deze marketingstrategie zijn 'Starlet'® Rosen, de 'Bienenweide'® rozen en vanaf 2020 de 'Orienta'® rozen. Het samenbrengen van soorten volgens de groei eigenschappen en de aard van de bloemen geeft de klanten een beter overzicht. Bovendien kan de publiciteit op specifieke groepen toegespitst worden door voor een bepaalde groep een specifieke kleur van pot en etiket te gebruiken. We beschermen dan de assortimentsnaam en daarbinnen geven we nog individuele namen. Dit vergroot het overzicht en maakt het gemakkelijk om een bepaalde roos terug te vinden.

A.B.: *Welke eigenschap moet een nieuwe roos zeker hebben om nog op de markt te komen?*

J.K.: Ze moet een nieuwheid zijn, zowel voor het bedrijf dat de roos uitbrengt als voor het totale rozenassortiment. We zoeken niet naar een zevenentwintigste bodembedekker of een 'jap', 'just another pink', zeker niet wanneer ze geen vernieuwende aspecten heeft. De verantwoordelijkheid voor de verkoopafdeling is ervoor te zorgen dat de nieuwe rozen goed verkocht worden. Een nieuwe roos op de markt brengen kost heel veel geld, en de gemeenschappelijke inspanning moet renderen. Een eis waaraan voldaan moet zijn bij de aanvraag voor de

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

bescherming van een nieuwe soort is dat die soort uniform is. Het veel optreden van mutaties van de plant en veranderingen in bloemkleur kan een reden zijn om een nieuwe soort niet te beschermen.

T.P.: Gezondheid is het belangrijkste, zowel in de potten gedurende de verkoop als later in de tuin. Verkopers vermijden soorten die gevoelig zijn voor schimmelaantastingen, zowel voor meeldauw als valse meeldauw. Maar er bestaan ook schimmelaantastingen die meer tijd nodig hebben om zich te ontwikkelen. Schimmels die niet te merken zijn in de verkoopcentra, kunnen later in de tuin het rozenplezier bederven. Voorbeelden zijn roest en bladvlekkenziekte. Rozen zouden geen last mogen hebben van deze ziekten. Wel moeten we waakzaam zijn voor een nieuw agressief type van rozenroest.

A.B.: Welke eigenschappen van nieuwe rozensoorten zijn niet zo belangrijk bij het veredelen, maar bieden wel een mooi surplus?

T.P.: Voor ons is dat een zuivere uitbloei. Na het bloeien moeten de bloemblaadjes helemaal afvallen, zoals bij de meermaals bloeiende kleine struik 'Larissa'. Dit beperkt de tijd die in de verzorging kruipt, wat belangrijk is voor zowel de private tuinen als het openbaar groen. Wat ook belangrijk is, is de snelle nieuwe bloei, ook als men de verwelkte bloemen niet uitknijpt tijdens de zomer. Zulke bloeitoppers zijn bijvoorbeeld 'Schöne vom See' die in 2012 in Baden-Baden de Gouden Roos verkreeg en 'Impala'.

J.K.: De zelfreiniging, zoals Thomas zegt, vinden we ook een nuttige eigenschap. Het valt me op dat deze eigenschap bij rozenwedstrijden niet hoog gerangschikt staat. In Den Haag is het zeker een vereiste. Veel rozenliefhebbers zullen het vreemd vinden dat wij het einde van de bloei zo belangrijk vinden. Als ik aan bezoekers van de testvelden mijn bezorgdheid hierover uitdruk, zeggen ze 'No problem. Now we look for a beautiful death.'

Natuurlijk zijn we heel blij als een bepaalde soort goed voldoet aan meerdere eisen. Wanneer een roos zich goed ontplooit in een rozenperk en bovendien ook mooi staat op stam of wanneer ze goed groeit in een pot en ook goed is als snijroos in buitencultuur. Het is bijzonder aangenaam als ze goed scoort op heel veel aspecten, waaronder bijvoorbeeld het maken van mooie bottels. Ook het culinaire aspect wordt niet uit het oog verloren. 'Tropicana' leent zich door haar fruitige geur bijzonder goed voor exotische zoete gerechten en de donkerrode bloemblaadjes van 'J.W. von Goethe Rose' of 'Gospel' behouden goed hun kleur in gelei. Dit zijn mooie extra eigenschappen.

A.B.: Waarom worden elk jaar zoveel nieuwe rozen op de markt gebracht?

J.K.: Wanneer uit de nieuwste kruisingen veel goede zaailingen ontstaan die nieuwe eigenschappen hebben of een verbetering van reeds bestaande rozen zijn, bieden we ze aan. We vergelijken ook met gelijkaardige rozen. Zo is 'Pacific Blue', alhoewel het loof niet sterk is, toch een verbetering ten opzichte van de edelroos met gelijkaardige kleur, 'Mainzer Fastnacht'. De nieuwe roos belooft voor de toekomst.

T.P.: We zijn niet bang om veel nieuwe soorten uit te brengen, alhoewel we dit jaar waarschijnlijk het maximum bereikt hebben. Maar als we met nieuwe groepen starten, zoals de persichahybriden 'SEE YOU®' of de meermaals

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

bloeiende rambler 'Silhouetta' moeten we in elke groep meerdere soorten hebben om de klanten een keuze te bieden. Maar we deinzen er ook niet voor terug om oudere achterhaalde soorten uit ons assortiment te schrappen, om het toch overzichtelijk te houden.

A.B.: Leidt het niet tot 'overkill' om zelfs binnen eenzelfde bedrijf het intern assortiment te concurreren?

T.P. Het is niet te vermijden dat gelijkaardige soorten elkaar beconcurreren, maar enkel de beste zullen uitverkoren worden tot standaardrozen.

J.K.: Nu herinner ik me een bewering van een geneticus: 'Hoe meer de dingen op elkaar lijken, hoe interessanter het is om naar de verschillen te kijken'. Als veredelaar zien we soms verschillen tussen gelijkende rozen, verschillen die nauwelijks opgemerkt worden door een verkoper of een hobbytuinier.

Wanneer ik een kruisingsplan opmaak en de mogelijke combinaties vastleg, beeld ik me de mooiste rozen in die eruit zouden ontstaan. Maar dikwijls is het resultaat helemaal anders en soms

komen er prettige verrassingen uit voort, waaruit nieuwe veredelingsdoelen en ideeën geboren worden. Soms moeten we afzien van het introduceren van een soort waaraan we gehecht raakten na vele jaren selectie. Dat was bijvoorbeeld het geval met de soort RT06529, een niet gevulde stuikroos met citroengele en babyroze bloemen. Ze werd niet in de handel gebracht, ook al won ze een gouden medaille bij een wedstrijd in Rome. We gebruiken ze nog wel in ons kruisingsprogramma.

T.P.: Wat ook frustrerend is voor de veredelaar is het feit dat we ons hoofd breken over het ontwikkelen van nieuwe variëteiten, terwijl de tuinontwerpers en tuincentra angstvallig vasthouden aan oude voorbijgestreefde soorten enkel en alleen maar omdat ze algemeen gebruikt worden.

A.B.: Is het niet de handel die de vooruitgang stuwt, gezien de opmars van de containerrozen?

T.P.: Dat is zeker waar, maar de zaken zijn ingewikkelder. Wanneer een bedrijf dat rozen vermeerdert het assortiment opmaakt, grijpen ze vooral naar bekende soorten omdat de klanten ermee vertrouwd zijn. Zo worden 'Sympathie' en 'Schneewittchen' nog veel gevraagd, alhoewel hun problemen in verband met bladgezondheid alom gekend zijn. Waarschijnlijk heeft dit te maken met het feit dat de kopers die rozen kennen van de tuinen van hun ouders of grootouders. Juist daarom worden deze rozen gevraagd. Wanneer de tuinliefhebber zulke oude schatten wil kopen en de handelaar ze niet kan leveren, riskeert hij het verlies van de hele bestelling omdat de klant ze elders gaat zoeken.

De inspanning om de klanten goed te informeren over de duidelijke verbeteringen over bijvoorbeeld rode klimrozen met de goede raad: "U kiest beter 'Florentina' in plaats van 'Sympathie'. ", vraagt energie en tijd. Alhoewel de rozenliefhebbers er voordeel bij hebben om nieuwe soorten te gebruiken, blijven handelaars de oude aanbevelen

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

en verkopen. De veredelaars kunnen hier weinig tegen inbrengen, en kijken gefrustreerd toe hoe oude ziektegevoelige rozen in de handel blijven bestaan en jaar na jaar in tuinmagazines en boeken worden aangeprezen.

J.K.: De tekortkomingen bij de informatie aan vaklieden bemoeilijkt zeker de introductie van nieuwe rozen. De namen moeten goed gekozen worden, zodat ze duidelijk het type van roos omschrijven. Voor de persicahybriden hebben we 'Orienta[®]' gekozen en voor de nieuwe reeks van lager blijvende klimrozen 'Starlett[®]'. Samen met goede reclame is dit belangrijk. Vaklui waren begeistert door de laatste naam en hebben die reeks onderscheiden met de TAPSO AWARD voor innovatie. Het is heel belangrijk om de eindgebruiker goed te informeren over de eigenschappen van nieuwe soorten.

A.B.: *Zo zijn we gekomen bij de eindgebruiker. Geven zij ook de voorkeur aan de reeds lang bekende rassen?*

J.K.: Potrozen worden op zicht gekocht, onafhankelijk van hoe lang ze in het assortiment zijn. Bij bestelling via het internet of catalogus hebben nieuwe rozen de voorkeur. De foto's van de rozen spelen hierin een grote rol. Rozen zonder goede foto worden niet gekocht. Soms moeten we in de catalogus of op het web de foto's veranderen om de verkoop te stimuleren. Dit thema spreekt me speciaal aan omdat ik binnen de firma ook verantwoordelijk ben voor de uitgave van foto's, alhoewel het fotograferen zelf door specialisten gedaan wordt. Voor goede foto's is een goede inkadering belangrijk. Een belangrijk neveneffect is dat ik de rozen zo nog beter leer kennen. We zien bij de verkoop via internet of catalogus een fiftyfifty verdeling tussen alom bekende rozen en nieuwigheden. Een tendens lijkt dat de ouderen eerder de klassieke rozen kopen en jongeren de nieuwste.

T.P.: Privaat- en groothandel gedragen zich anders. Terwijl de groothandel eerder behoudsgezind is, zoeken de doorwinterde rozenliefhebbers in de catalogen en op het internet naar nieuwigheden. Rozenverkopers geven meestal maar heel weinig informatie over de eigenschappen van een bepaalde variëteit. Bij het lezen van informatie via het internet moet alles ook in één oogopslag te zien zijn.

A.B.: *Is er een onderscheid tussen de rozenkeuze voor een professionele stadstuin en een privaattuin?*

J.K.: Verantwoordelijken voor openbare tuinen willen vooral planten met een goede bladgezondheid en winterhardheid en rozen die weinig verzorging vragen. Hobbytuiniers zijn bereid meer tijd te steken in de verzorging van de rozen.

T.P.: Naast de gezondheid is de bloeiduur heel belangrijk. Rozen die er met weinig knipwerk mooi en zuiver uitzien, zijn de favorieten. Het zou mooi zijn als ook de verantwoordelijken van openbare tuinen de eigenschappen van de nieuwste rozen leren kennen, zodat ze niet meer met de idee rondlopen dat rozeraanplantingen veel zorg vragen en daarom kostelijk zijn. Het is spijtig dat de beslissing over het zaaien van een grote grasvlakte of het aanplanten van een tuin enkel budgettair beoordeeld wordt.

A.B.: *Is het koopgedrag van klanten via het internet anders dan dit van kopers in een tuincentrum?*

J.K.: Ik denk van wel. Op het web wordt er bij de aankoop naar gezondheidskenmerken gekeken. Voor rozen in pot in een tuincentrum wordt meer het buikgevoel gevolgd. Overtuigt de aanblik van de roos en heeft ze nog een goede geur, dan kijken de mensen niet meer naar de 'harde feiten'.

T.P.: Inderdaad, bij de aankopen via het web wordt ook de waardering van andere klanten bekeken voor men een beslissing tot aankoop neemt. Internetaankopen zijn in het algemeen geen impulsaankopen, in tegenstelling tot aankopen in tuincentra en tuinbeurzen. Bij deze laatste koopt men met de ogen en denkt men niet aan robuustheid

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

en gezondheid wat dikwijls leidt tot miskopen waardoor men in tuinen rozen vindt die snel aangetast worden door ziekten. De toenemende impulskopen stimuleren de veredeling en invoering van gezonde soorten niet.

A.B.: *Nu iets anders: herkennen de kopers bij de aankoop van rozen in pot nog het verschil in rozenklassen?*

T.P.: Dit is één van de nadelen van de focus op potrozen. Het onderscheid tussen een compacte perkroos en een goed vertakte klimroos in pot zijn bij de aankoop moeilijk te onderscheiden. En zelfs als deze gegevens op de etiketten staan, nemen veel klanten noch de tijd noch de moeite om die informatie goed te lezen. Hierdoor belandt de pas aangekochte roos niet op de juiste plaats in de tuin. De kennis dat rozen en planten een eigen manier van groeien hebben, ontbreekt. Gevolg: de kopers zijn ontgoocheld dat de plant niet zo groot blijft als bij aankoop, iets wat voor de 'andere tuinmeubelen' toch zo is.

J.K.: Dat is ook mijn indruk. Bij het aanbieden van rozen in rekken verdwijnt het onderscheid tussen perkrozen, heester- en klimrozen terwijl ze zich in de tuin op heel verschillende wijze ontwikkelen. Natuurlijk is het gemakkelijker voor het vervoer en is er weinig kans op beschadiging bij het transport. Een ander nadeel is dat door de cultuur onder glas de roos snel groeit en er weinig hout gevormd wordt zodat de twijgen afhangen door het gewicht van de bloemen. In de winkel staat alles dicht op elkaar en valt dit nadeel minder op.

A.B.: *Zijn er nog andere gevolgen van de focus op containerrozen?*

J.K.: Voor ons geldt: alles wat er mooi uitziet in een pot, moet er ook mooi uitzien in de tuin.

T.P.: We moeten ook het verloop van de teelt aanpassen omdat de verkoop nu vooral gebeurt tijdens de lente en de zomer. Bij wortelnaakte rozen is het verkoopseizoen goed afgelijnd, maar het aanbod ervan daalt.

De winkels verwachten reeds vroeg in de lente bloeiende planten, terwijl het hoogtepunt van de eerste bloei normaal in juni is. Daarom moeten rozen geteeld worden in Zuid-Europa of in serres, wat weer hogere kosten met zich meebrengt. Voor de teelt in serres moeten de planten compact blijven. Hiervoor zijn rozen die snel uitgroeien tot mooie planten niet geschikt. Ze verdwijnen daarom uit het assortiment, alhoewel ze mogelijk mooie tuinrozen kunnen worden.

A.B.: *Welke eigenschappen van rozen zijn volgens u het moeilijkst te bekomen bij het veredelen?*

J.K.: Bepaalde combinaties van kenmerken zijn nog steeds een uitdaging: de bloemkleur oranje en gezond loof of een gezonde goed geurende roos. Maar we maken hierin vooruitgang. Vroeger werd weinig rekening gehouden met bladgezondheid, maar nu zijn we op de 'hoofdweg naar resistentie'.

T.P.: Absoluut! De combinatie 'goede geur en gezondheid' is heel belangrijk en wordt niet met een enkele kruising gerealiseerd. Bovendien willen we die combinatie in alle gewasvormen van de rozen.

J.K.: Bij tuinrozen is de geur nu troef maar bij snijrozen wordt dit, wereldwijd gezien, niet gevraagd. Misschien omdat de klanten bepaalde geuren niet waarderen. Maar afgezien daarvan: bij snijrozen zijn de vereisten helemaal anders. Naast een hoge opbrengst aan bloemen, moeten de stelen heel stevig zijn en de houdbaarheid heel lang omdat de rozen lang onderweg zijn van de productielanden en ook een tijd in de winkels blijven. Ook mogen er niet veel stekels aan de stelen staan omdat die de bladeren kunnen beschadigen. De klanten hebben in sommige landen,

NIEUWSBRIEF ROZENVRIENDEN

september-oktober 2020

bijvoorbeeld Rusland, een voorkeur voor lange stelen. En de keuze van de lengte van de stelen wordt ook bepaald door de grootte van de verpakking, want de vervoerskosten zijn afhankelijk van de grootte van de dozen. Ook moeten de bloemknoppen klein en cilindrisch zijn zodat meer bloemen in een doos passen. Met die eisen van de vervoerders en verkopers moeten we ook rekening houden.

A.B.: *Zijn er klassen van rozen die moeilijker te verdelen zijn dan andere?*

T.P.: Als we terugkijken naar de jaren 1990 toen de bladgezondheid de belangrijkste eis was, bleken theehybriden en dwergrozen de probleemrozen te zijn. Over deze horde zijn we gesprongen, wat we nu kunnen zien in de reeksen 'Eleganza'® en 'Liliputs'®. Voor rozen in pot zijn de klimrozen de probleemkinderen omdat ze zich heel verschillend gedragen in pot en in de tuin. Zoals ik al eerder aanhaalde, doet zich dit voor bij 'Laguna', maar evenzeer bij 'Amadeus' en 'Golden Gate'. 'Jasmina' en 'Peach Melba', die sinds kort een ADR-roos is, zijn goed als klimroos in pot. De nieuwe groep 'Siluetta'® van herbloeiende ramblers was ook niet snel gemaakt. Het vroeg ruim tien jaar veredelingswerk omdat de eigenschap 'eenmaal bloeien' heel moeilijk te overwinnen is.

J.K.: Het probleempunt bij klimrozen is dat ze bij de productie niet volledig uitgegroeid zijn. Op de testvelden staan ze gemengd waardoor het moeilijk is de juiste hoogte te bepalen. Bovendien hangt de grootte sterk af van de standplaats. Ik was verrast toen in een foto zag van 'Giardina', gestuurd door een klant. Zo enorm groot, ik kon het nauwelijks geloven.

T.P.: Bij de selectie van theehybriden in container is het objectief nog altijd: één bloem per steel. Maar als de bloemen van een roos in pot de vorm en de grootte hebben van de bloemen van een theehybride en toch meerdere bloemen per steel hebben, klasseren we ze toch als theehybride ook al groeien ze meer compact dan in de hoogte. Dat is minder goed voor de groep van theehybriden, maar de hobbytuinier vindt dit niet zo erg ... en ik ook niet.

Vrije vertaling door Jos

Foto's: Jos, tenzij anders vermeld

Gedicht

Elke dag 1 roos

7 rozen per week

365 rozen per jaar.

Rozen komen, rozen gaan.

Maar de rozen blijven altijd

In mijn hart bestaan.

Uit de website 1001gedichten.nl

Gekozen door Berna

Verantwoordelijke uitgever: Jos Rogiers

Werkten mee aan deze nieuwsbrief: Ien Hempinius, Dirk Vandromme, Berna, Gust, Roger, en Jos.